Eduskunnan sivistysvaliokunta
siv@eduskunta.fi

Sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö 13.10.2023, HE 68/2023 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus lausuu viitekohdassa mainitusta esityksestä seuraavaa:

Mahdollisuus sivistystyön osaamismerkkien suorittamiseen ja tallentamiseen vahvistaa erityisesti koulutukseen vähemmän osallistuvien jatkuvaa oppimista. Aiemmista tutkimuksista tiedetään, että ihmiset, joilla on puutteita perustaidoissa, osallistuvat muodolliseen koulutukseen muita vähemmän (mm. Continuous Learning in Working Life in Finland, 2020). Tässä kohderyhmässä on paljon perusasteen varassa olevia henkilöitä, jotka hyötyisivät koulutukseen osallistumisesta. Etlan tutkimuksen (Kauhanen A, Virtanen H. 2021) mukaan perusasteen varassa olevan aikuisen todennäköisyys saada työtä paranee koulutuksen myötä keskimäärin 10 prosentilla ja vuositulot noin 16 000 eurolla. Jotpan kyselytutkimuksen (Mitä työikäiset ajattelevat jatkuvasta oppimisesta?) mukaan perusasteen varassa olevat kokevat mahdollisuutensa osallistua koulutuksiin muita huonommiksi ja uskovat muita harvemmin, että pystyvät kehittämään osaamistaan niin, että pärjäävät työelämässä myös tulevaisuudessa.

Ehdotus edistää muualla kuin koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamista, sanoittamista ja näkyväksi tekemistä. Se auttaa siirtymässä tutkintokeskeisyydestä osaamiskeskeisyyteen. Tutkitusti työn vuoksi tapahtuvasta oppimisesta 80 % tapahtuu työssä työtä tekemällä (Lemmetty S., Jaakkola M, Collin K., 2022). Muutoin kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen näkyväksi tekeminen ja standardointi tukee erityisesti sellaisten ryhmien jatkuvaa oppimista, joilla ei ole mahdollisuutta opiskella pidempiä jaksoja ja joilta puuttuu tutkinto tai muu muodollinen koulutus. Ihmiset, joilla on puutteita perustaidoissa, hyötyvät siitä, että olemassa oleva osaaminen tulee todennetuksi ja käsitys itsestä osaajana ja oppijana vahvistuvat. Osaamisen tunnistaminen vahvistaa osaamismerkin saajan osaamisidentiteettiä ja luo pohjaa jatkuvalle oppimiselle.

Lisäksi osaamismerkkien tallentaminen valtakunnalliseen tietovarantoon auttaa viranomaisia saamaan tietoa palveluiden ja toiminnan kehittämisen tueksi: tietojen tallentaminen antaa tietoa siitä, miten perustaitoja on vapaassa sivistystyössä kehitetty.

JATKUVAN OPPIMISEN JA TYÖLLISYYDEN PALVELUKESKUS

Postiosoite:
PL 380
00531 Helsinki

Käyntiosoite:
Hakaniemenranta 6
00530 Helsinki

puhelin +358 295 331 200
kirjaamo@jotpa.fi
www.jotpa.fi

Esitys myös lisännee perustaitojen kehittämiseen tähtäävää koulutustarjontaa, mikä osaltaan tukee koulutukseen vähemmän osallistuvien osaamisen vahvistamista.

Ehdotuksessa sanotaan, että Opetushallitus määräisi sisällön ja osaamistavoitteet osaamismerkeille. Jotpa pitää tärkeänä, että osaamismerkkien sisältöjen ja osaamistavoitteiden määrittämisessä huomioidaan työelämän osaamistarpeet. Olennaista on myös, että osaamismerkit tulevat tutuiksi työnantajille.

Puoluelakia koskevaan ehdotukseen Jotpalla ei ole lausuttavaa.

Lausunnossa mainitut lähteet:

Continuous Learning in Working Life in Finland, 2020. OECD.

Kauhanen A, Virtanen H. 2021. Kannattavatko investoinnit aikuiskoulutukseen. Etla.

Lemmetty S., Jaakkola M, Collin K. 2022. Jatkuva työssä oppiminen – Lähtökohtia, edellytyksiä ja seurauksia. Teollisuuden palkansaajat TP ry.

Mitä työikäiset ajattelevat jatkuvasta oppimisesta? 2023. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus.

Johtaja Kirsi Heinivirta

Projektipäällikkö Milma Arola

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen asianhallintajärjestelmässä.

JAKELU Eduskunnan sivistysvaliokunta